

Kommunal – og moderniseringsdepartementet
postmottak@kmd.dep.no

Oslo, 29. oktober 2014

Høringsuttalelse sak 14/3186 – Valgloven og valgforskriften

Det vises til høring om valgloven og valgforskriften med frist for uttalelse 31. oktober. De samlede vurderinger og forslag vil Høyre foreta når saken kommer til behandling i Stortinget.

Imidlertid er det en konsekvens av de endringene som ble foretatt forut for forrige valg som Høyres Hovedorganisasjon finner det av særskilt betydning å kommentere. Det gjelder de nye rutinene for forhåndsstemmegivning i kommunen der velger er manntallsført, jf. Høringsnotatet kapittel 7.1. Videre i brevet vil vi omtale dette som fremmedstemmer.

For demokratiets utvikling er det viktig med gode valganalyser både, for politiske partier og valgforskere. Det å ha kunnskap om variasjon i partipreferanser også innad i en kommune med flere valgkretser inngår i dette.

I 2013 var det en rekordhøy andel forhåndsstemmer, 30 pst. av alle godkjente stemmer. Andelen øker fra valg til valg ved at det tilstrebes at det skal være enkelt å avlegge stemme, valglokalet skal være tilgjengelig for mange. Men det innebærer også at antallet fremmedstemmer øker, og er en betydelig andel av forhåndsstemmene. Andelen som stemmer på rådhusene i de større byene, eller ved sist valg eksempelvis i valgkodene på Egertorget og Majorstuen i Oslo, er betydelig. Høyre ser positivt på dette, fordi det er grunn til å tro at det bidrar til valgdeltagelsen.

Den omtalte endringen i kapittel 7.1 innebærer at fremmedstemmer nå avgis uten bruk av stemmeseddelkonvolutt. Departementets vurdering i høringsnotatet er at dette har bidratt både til forenkling og til at velgerne føler seg trygge på at valget er hemmelig. Høyre slutter seg til at dette er positive effekter.

Imidlertid er det en utilsiktet konsekvens av endringen at fremmedstemmer nå ikke telles opp i riktig valgkrets. Velgernes fremmøte rapporteres videre til riktig krets, men ikke stemmegivning. Med det store antall fremmedstemmer betyr det at kunnskapen om stemmegivning i ulike valgkretser forsvinner, og det er en lite akseptabel konsekvens av endringene som ble foretatt.

Høyre vil derfor primært foreslå at departementet i proposisjonen foreslår rutiner som gjør det mulig å føre fremmedstemmen til krets uten bruk av valgkonvolutt, men likevel slik at krav til hemmelig valg tilfredsstilles. Subsidiært, dersom det ikke finnes en løsning som muliggjør det, mener vi hensynet over er så viktig at det krever at valgkonvolutt gjeninnføres for fremmestemmene.

Høyres Hovedorganisasjon

Postadresse: Boks 1536 Vika, 0117 OSLO • Besøksadresse: Stortingsgt. 20, 0161 OSLO
E-post: info@hoyre.no • Telefon: 22 82 90 00 • Telefax: 22 82 90 80

Høyre vil skissere følgende «tekniske» løsning som Oslo Høyre har spilt inn for å ivareta de ulike hensynene:

En mulig måte (som vil kunne gjennomføres i store kommuner som Oslo) er at valgmyndighetens valgfunksjonærer ved forhåndsstemmegivningen påfører stemmeseddelen nummeret på stemmekretsen i en rubrikk på selve stemmeseddelen, på den anonyme siden, der stemmeseddelen uansett stemples og/eller påføres en underskrift.

Alle 111 stemmekretser vil kunne nummereres og dette nummeret bør være registrert på den enkelte velgers navn i registret (IT-systemet EVA), rett før stemmeseddelen legges i stemmeboksen. Dette vil forlenge stemmehandlingen med noen sekunder pr velger, men vil samtidig både ivareta anonymitetsprinsippet funksjonelt, men også ved at data om stemmegivning i den enkelte stemmekrets ivaretas.

Vi understreker at det viktige ikke er hvilken teknisk løsning som velges, men at hensyn til geografisk fordeling av stemmegivning ivaretas.

Med vennlig hilsen
Høyres Hovedorganisasjon

Lars Arne Ryssdal
Generalsekretær